

Schaduwspel

Waar licht is, is schaduw. Soms valt de schaduw van een voorwerp op de muur. Ineens ziet het voorwerp er anders uit. Misschien wel een raar wezen? De leerlingen maken hun eigen voorwerpen die de schaduw van een vreemd schepsel op de muur tovert.

Opdracht: Maak een ruimtelijk beeld waarmee je een lieflijk of griezelig schaduwwezen op de muur kunt toveren.

Doelen

- ◆ Je kunt aansluiten bij **kerndoel 42**: leerlingen leren onderzoek doen aan materialen en natuurkundige verschijnselen. In het bijzonder: licht wordt teruggekaatst en/of doorgelaten.
- ◆ De leerling kan een ruimte doorstekende vorm herkennen en maken.
- ◆ De leerling kan een vlak werkstuk rechtop plaatsen door het maken van een standaard. De leerling kan karton knippen, scheuren, vouwen en het vastplakken met stukjes plakband.
- ◆ De leerling kan vormvarianten knippen en de vormen op het papier schuiven om te zoeken naar een passende indeling.

Materiaal

Je hebt nodig voor kost. mat. ruimtelijk (schaduw):

- stukjes golfkarton
- allerlei kosteloos materiaal, zoals verpakkingen, wc rollen, stukjes touw enz.
- schaar
- plakband
- satéprikker

Je hebt nodig voor onderzoek:

- papier of het materiaal van de werkwijze
- schaar

Bijzonderheden:

Zorg voor een aantal sterke (zak)lampen of mobieltjes zodat de leerlingen kunnen onderzoeken welk materiaal licht doorlaat en welk materiaal niet en welke schaduw hun voorwerp op de muur maakt.

De les in fases

Oriënteren

1. Bespreek het vormdoel.
2. Vraag leerlingen of ze weten wat het is. Leg het zelf uit of toon het filmpje. Is dit vormdoel al eerder aan bod gekomen? Herhaal dan kort de informatie.
3. Toon het beeldmateriaal van de bouwsteen betekenis en bespreek het kort.
  - Wie ziet er ook wel eens bijzondere schaduwen op de muur? Vertel eens.
4. Bespreek de opdracht.
5. Leg de werkwijze kost. mat. ruimtelijk (schaduw) uit. Doe de techniek zelf voor, toon het filmpje of herhaal kort de inhoud.

Onderzoeken

1. Geef leerlingen de tijd om te onderzoeken wat ze willen maken.
2. Ze doen dat door vormen te knippen, te schuiven en tijdelijk vast te plakken.
3. Gebruik eventueel de bouwsteen onderzoek. Toon het filmpje, leg zelf uit of herhaal kort de informatie.
4. Begeleid de leerlingen individueel door het stellen van reflectievragen. Suggesties:
  - Hoe kun je jouw vorm ruimte doorstekend maken?
  - Bij een ruimte doorstekend vorm zijn de lijnen belangrijk. Hoe kun je het lijnenspel versterken?
  - Hoe kun je jouw werkstuk rechtop plaatsen?
  - Dit onderdeel zit nog niet zo goed vast. Hoe kun je dat verbeteren?
  - Ja, dat zijn al goede vormen. Kun je ook nog een andere vormen voor lijf/kop/poten/vleugels enz. knippen?
  - Je kunt de vormen zo neerleggen. Kan het ook op een andere manier?
5. Houd eventueel aan het eind van het onderzoek een tussentijdse beschouwing; in groepjes of klassikaal. Je kunt hiervoor de nabeschouwsingsvragen onderzoek gebruiken.

Uitvoeren

1. Na het schuiven worden de stukjes papier definitief vastgeplakt en eventueel nog bewerkt. Er komt nu ook steeds meer aandacht voor details.

Evalueren

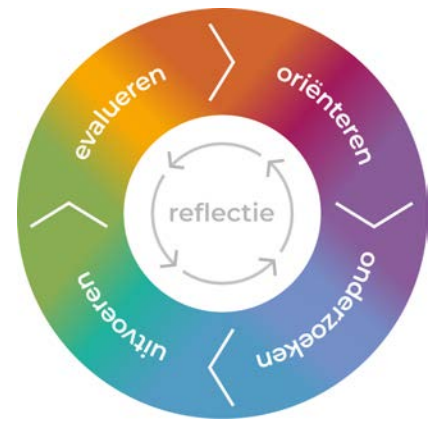
Klik op 'Nabespreken: wat hebben we geleerd?'

Bespreek de vragen op het digibord klassikaal of laat leerlingen de vragen in groepjes of individueel beantwoorden. Mogelijke vragen:

- ◆ Maak het lokaal donker en zet de werkstukken voor een sterke lamp.
Welke wezens zijn best griezelig? Hoe komt dat?
Welke wezens zijn juist lieflijk? Vertel eens.
Welk werkstuk werpt een schaduw die je niet had verwacht? Leg eens uit.
- ◆ Welke ruimte doorstekende vorm is heel open? Hoe komt dat?
Welke ruimte doorstekende vorm heeft een opvallend lijnenspel? Vertel eens.
- ◆ Welk werkstuk zit stevig in elkaar? Hoe komt dat?
Welk materiaal is verrassend gebruikt. Leg eens uit.
- ◆ Hoe ben je op het idee gekomen van de vorm voor je werkstuk?
Was dat je eerste idee?

Spelen met lesfases en lesdoelen

- De lesbeschrijving is een richtlijn, geen keurslijf. Voel je vrij de volgorde van de bouwstenen naar eigen inzicht aan te passen.
- Is het doel van een bouwsteen al bekend, dan is een korte mondelinge herhaling voldoende.
- Vind je 2 nieuwe leerdoelen te veel voor je leerlingen? Kies dan het doel uit dat ze het hardst nodig hebben voor de opdracht. Of splits de les op. Les 1: aanleren werkwijze, les 2: betekenis en vormdoel.

Aanpassen werkwijze

Liever een andere werkwijze bij deze les? Je kunt de betekenisbouwsteen combineren met onderstaande werkwijzes. Wissel je een bouwsteen, kijk dan altijd kritisch naar de voorgestelde volgorde in de lesbeschrijving en pas naar eigen inzicht aan.

- kosteloos materiaal (schaduw)
- knippen/plakken papier